

tudi Ogrji pridejo, in da se bode potem predrugačila ustava po zgodovinskih pravicah posamesnih dežel. Ako pa vsi narodi žrtujejo državni edinosti toliko, kar je treba, volja je bila to tudi Čehe. Al cesarju ni obveljalo dovršiti februarske ustave, in po takem se Čehi niso več mislili vezane na to ustavo. Čehi pa niso kakor Magjari zahtevali svoje posebne ustave; ker ni bilo februarske ustave več, hoteli so priti v izredni državni zbor, da bi si bili ondi vsi narodi avstrijski naredili vsem narodom pravično ustavo. Al Nemci so se svojim uporom pokopali izredni državni zbor, — osnovala se je tako imenovana „poravnava“ z Magjari, ktera je razcepila cesarstvo na dvoje. Zoper ta dvalizem protestujejo Čehi, in to ne iz samolastne sebičnosti, temuč na blagor cesarstvu in cesarski hiši. In iz tega se je vnelo česko vprašanje.

Skušalo se je, to vprašanje rešiti dobrovoljno. Ta skušnja je spodletela; vendar ne mislimo, da je spodletela za vselej. Mi upamo, česar želimo. Komur pa je res mar za obstanek Avstrije, ta mora želeti spravo s Čehi in spravo s Slovani vsemi, in mora pomagati, da se doseže ta sprava. Bog ne daj, da bi se kadaj reklo: prepozno je!“

Kaj bi preprost kmet svetoval, ako bi sedel v državnem zboru.

Državni zbor je pred svojim razhodom ugibal denarne zadeve našega cesarstva, uganil ni konečno družega kot to, da nam je povikšal davke. Gospod minister je rekel, da ga sicer težko stane predlaganje povišanih davkov, al da si ne more drugač pomagati, in večina državnih poslancev mu je pritrčila, mislé, da „sila kola lomi.“ Našim državnim poslancem gré, kakor so „Novice“ povedale, čast in hvala, da so po dr. Toman-u krepko govorili zlasti zoper povišanje zemljiščinega davka in da tudi niso glasovali za povišanje naših bremen, — al njihovi glasi žalibog! bili so glasovi vpijočega v puščavi. Naši poslanci so res pravo trdili, da še sedanje zemljiščine davke silno težko nosi naša dežela; to vé vés svet, in pri poslednji meri je neki zemljemerec po pravici rekel, da kranjske dežele za same davke ne vzame.

Da davki morajo biti v vsaki državi, to je gotovo, saj država je to, kar veliko gospodarstvo, to pa ima stroške, in stroški se morajo pobogati z dohodki. Al glavno pravilo dobrega gospodarstva je to, da šparavno ali varčno ravná. Kolikor mogoče malo izdajati, to je podlaga dobremu gospodarstvu; to je prvo! Če nimaš, ne potrosi več, kar imaš. Varčnost, varčnost je tedaj prvo pravilo.

Kaj se v naši državi ne bi dalo veliko veliko milijonov prihraniti? — Gotovo! Brali smo v stroških ministerstva za vojaštvo silne stroške za armado. Jaz ne govorim tukaj, da bi se prostemu vojaku plača znižala, saj je pičla, — al pri plačah in pokojninah velicah oficirjev bi se dalo prihraniti sila veliko. — Druga vrsta, kjer bi se varčnost lahko vpeljala, je pri uradnih. Uradnikov je veliko veliko preveč. Še se spominjamo francozkih časov, ko je na priliko v velikem okraji en sam davkar vsa davkova opravila opravljal. Pri vojaki in uradnikih bi se tedaj morala varčnost pričeti. To je glavna stvar. Pa še pri drugih rečéh. Brali smo, na priliko, da ministerstvo za skrivne potrebe ima veliko stroškov in da podpira časnikov veliko. Čmu to? Časnikov je kot listja in trave, in gotovo jih ima vlada na svoji strani brez plače obilo, ako so narodi ž njo zadovoljni. Zato jej mora prva skrb biti, da varčno gospodari in državljanom ne naklada prevelicah butar, —

državljanom naj dovoli svobodno gibanje, narodu vsacemu pa njegove pravice. In mir in zadovoljnost bodeda kraljevala — in taki vladi so narodi najbolji vojaki — brez obilih uradnikov.

To so misli preprostega kmeta, pa brez zamere!
M. I—r.

Znanstvene stvari.

Sporočilo

o XI. odborovi seji slovenske Matice

v Ljubljani 9. julija.

(Konec.)

Pregledovalec društvenih računov gosp. prof. Šolar poroča, da je vse račune našel v najlepšem redu, tako, da se istina, ki jo hrani g. blagajnik, na tanko vjema s knjigo, v katero se zapisujejo prejemki in stroški.

Iz sporočila blagajnikovega o računu, ki se ves natisne tudi v vabilu k 4. občnemu zboru, danes samo to posnamemo, da je Matica od 1. julija 1867. leta do 1868. leta imela vseh dohodkov 8.519 gold. 43½ kr. stroškov pa 1.495 „ 70 „
V ostanku 7.023 „ 70 „
je pa le 3.358 „ 90 „
ki se smejo potrošiti, ostalih . . . 3.664 „ 80 „
je pa istina, ki se po pravilih mora naložiti.

Iz 3.358 gold. 90 kr. se najprej plačajo knjige, ki jih Matica letos dá na svetlo.

Proračun za 1868/9. l. kaže, da se bode prihodnje leto s tem, kar je iz prejšnjih računov ostalo za izdavanje knjig, to je 3.795 gold. 7 kr. in s prihodki, ki se jih nadjamo

prihodnje leto 2.292 *) „ 77 „
smelo porabiti 6.087 gold. 84 kr.

Zrebovanje je določilo, da iz odbora stopijo naslednji gg. odborniki: a) ljubljanski: 1. Anton Kos, 2. Fr. Levstik, 3. dr. J. Zlat. Pogačar in 4. dr. L. Vončina; vnanji: 1. Ant. Črne, 2. M. Majar, 3. dr. R. Razlag, 4. Drag. Šavprl, **) 5. dr. A. Vojska in 6. dr. Jos. Vošnjak.

Četrtemu občnemu zboru se odkaže sreda 5. avgusta ob 9. uri dopoldne. — Reši se prošnja g. Drag. Žagarja s tem, da mu odbor privoli 20 iztisov „Zgodovine slovenskega naroda“ za razdelitev v okolici ljubljanski. Po nasvetu g. dr. E. H. Coste se slavni zgodovinar in pospeševatelj česke literature g. France Palacki izvoli za častnega uda slov. Matice, kar se mu po dr. Bleiweisovem nasvetu je brž po seji naznanilo z brzopisom.

Slovansko slovstvo.

Srbsko i hrvaško.

* Prirodopis živinstva, bilinstva i rudstva. Za zreliju mladež sastavio Jos. Torbar. Sa 351 bojadisanom slikom. U vel. 8-ni 124. str. sloga a 34 vrlo liepo bojadisane ploče slika iz sva tri carstva, i 29 crnih, na kojih je naslikano lišće; izašlo je to djelo u put nakladom g. Hartmana. Pregledavši to djelo, moramo ga natoplije preporučiti kao vrlo koristnu pomoćnu knjigu za poznavanje prirode; stoji samo 2 for. 40 novč.

* Književne zabave hrvatsko-srbske, u kojoj su sastavci g. Velimira Gaja, izašo je svezek II.

*) Tako naj se popravi dotična številka, ki se je vrinila v proračunu, kterege naznanja vabilo k 4. obč. zboru.

**) Gosp. Šavprl je sicer v odbor stopil še le 1867. leta, toda na mesto g. Štef. Kocijančiča (voljenega pri 1. obč. zboru), ki se je 1867. leta odpovedal odborništvu.